

חוק נכי המלחמה בנאצים, תשי"ד—1954 *

1. בחוק זה —

הגדרות

„שירות מלחמתי“ — שירות פעיל בצבא אחת ממצמות הברית בתקופת מלחמת העולם השנייה, או באחת היחידות שלחמו במחתרת נגד שלטון עויין, למעט שירות צבאי שחל עליו חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תש"ט—1949¹ (להלן — חוק תש"ט); „מצצמות הברית“, „שלטון עויין“ ו„תקופת מלחמת העולם השנייה“ — כמשמעותם בחוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם, תשי"ד—1950²;

„נכות“ — איבוד הכושר לפעול פעולה רגילה, בין גופנית ובין שכלית, או פחיתות של כושר זה;

„נכה“ — אדם שלקה בנכות מחמת חבלה שנחבל בה בתקופת שירות מלחמתי עקב אותו שירות.

2. שר הבטחון ימנה רשות מוסמכת לצורך חוק זה; הודעה על מינוי רשות מוסמכת ועל מענה תפורסם ברשומות.

רשות מוסמכת

3. (א) שר המשפטים ימנה ועדת ערעור או ועדות ערעור לצורך חוק זה.
(ב) ועדת ערעור תהיה של שלושה; יושב ראש הועדה יהיה שופט. לפחות אחד מחברי הועדה האחרים יהיה רופא מוסמך.
(ג) הודעה על מינוי ועדת ערעור ועל מענה תפורסם ברשומות.

ועדת ערעור

4. לנכה ישולמו תגמולים בשיעור התגמולים המשתלמים לנכה לפי הסעיפים 5, 6, 7 לחוק תש"ט, הכל לפי דרגת נכותו ומספר בני משפחתו, ולענין זה יחול כל האמור בסעיף 1 לחוק תש"ט מההגדרה „בן־משפחה“ ואילך.

תגמולים

5. (א) רשות מוסמכת רשאית, לפי שיקול דעתה, להורות לגבי אדם נצרך שלקה בנכות מחמת מחלה, כי לענין חוק זה יהיה דינו כדין נכה.
(ב) רשות מוסמכת לא תתן הוראה כאמור, אלא אם שוכנעה, כי המחלה האמורה אירעה בתקופת שירות מלחמתי ונגרמה עקב אותו שירות בלבד.

נכות כתוצאה מפחלה

6. דרגת נכותו של אדם לענין חוק זה תיקבע, לפי מבחנים שנקבעו בתקנות, על ידי ועדה רפואית שתתמנה לכך על ידי שר הבטחון.

דרגת נכות

7. (א) התובע תגמול לפי חוק זה יגיש בקשה לרשות המוסמכת.
(ב) הזכות להגיש בקשה כאמור תתיישן כתום שנה מיום פרסומו של חוק זה ברשומות.

בקשות

(ג) הרשות המוסמכת תודיע לתובע בדואר רשום את החלטתה; היתה ההחלטה שלילית — תפרש את נימוקיה.

* נתקבל בכנסת ביום י"ט באדר א' תשי"ד (22 בפברואר 1954); הצעת החוק ודרכי הסבר נתפרסמו בה"ח 147, תשי"ג, עמ' 82.
¹ ס"ח 25, תש"ט, עמ' 278.
² ס"ח 57, תשי"ד, עמ' 281.

8. תגמול כאמור בסעיף 4 מגיע לנכה מיום הגשת הבקשה, ואם הוגשה הבקשה לפני תחילת תקפו של חוק זה — מיום תחילת תקפו, אולם ועדה רפואית רשאית לקבוע לתחילת התגמולים תאריך מאוחר יותר.

תשלום
התגמול

9. (א) התגמול ישולם בסופו של כל חודש.

(ב) התגמול אינו ניתן להעבר, לשעבוד, או למשכון, ואין להטיל עליו עיקול, אלא לשם הבטחת פרעונם של מילווות שניתנו לנכה מאוצר המדינה או בערבות המדינה או מקרן שהמדינה ערבה להפסדיה.

(ג) שולמו לנכה כספים למעלה מן התגמול המגיע לו, רשאית רשות מוסמכת לעכב מתגמוליו עד כדי הסכום ששולם למעלה מן המגיע.

(ד) נכה שלא גבה תגמול תוך שנה מיום שהתגמול הוצע לתשלום פקעה זכותו לקבלו, אלא אם כן הורתה הרשות המוסמכת הוראה אחרת.

התנהגות
רעה חסורה

10. לא ישולם תגמול לפי חוק זה לנכה שהתנהגות רעה וחמורה שלו גרמה לנכותו; אך אם הנכה הוא נצרך, רשאית הרשות המוסמכת לשלם לו תגמול שייראה לה, ובלבד שלא יעלה על התגמול שהנכה היה זכאי לו, אלמלא סעיף זה.

כדיקות

11. (א) התובע או מקבל תגמולים לפי חוק זה חייב, לפי דרישת הרשות המוסמכת, להתייצב לבדיקה רפואית בכל עת ובכל מקום שיידרש; לא התייצב לבדיקה כאמור, ללא צידוק מספיק, רשאית הרשות המוסמכת למנוע ממנו תגמול או להפסיק את תשלומי עד שיתייצב.

(ב) הרשות המוסמכת שנתבקשה על ידי אדם התובע או מקבל תגמול לפי חוק זה להעמידו לבדיקה ועדה רפואית, תעשה כמבוקש ובלבד ששילם המבקש מראש את הוצאותיה, אם הרשות המוסמכת דרשה זאת ממנו.

(ג) מי שנבדק לפי בקשת עצמו ישא בהוצאות הבדיקה הרפואית בסכום שתקבע הרשות המוסמכת ומותר יהיה לנכותן מתגמוליו במידה שלא שילמן מראש; אולם אם קבעה הבדיקה, שדרגת נכותו עלתה מאז בדיקתו האחרונה, לא ישא הנכה בהוצאות וכל סכום ששילם מראש יוחזר לו.

סירוב לקבל
טיפול רפואי

12. היתה ועדה רפואית סבורה, שאילו קיבל נכה טיפול רפואי, היתה דרגת נכותו פוחתת והוא סירב, ללא צידוק מספיק, לקבל את הטיפול — רשאית הרשות המוסמכת להורות שכל תגמול שהנכה זכאי לו יופחת עד מחציתו.

נטילת
תגמול

13. נכה המקבל תגמולים ואינו מפרנס את בני משפחתו, רשאית הרשות המוסמכת ליטול לידיה את התגמולים ולהשתמש בהם לטובת הנכה ובני משפחתו האמורים, או להורות שאדם ממונה על ידי הרשות המוסמכת יעשה זאת, או שהתגמול בעד בן-משפחה ישולם למי שאותו בן-משפחה נתון להשגחתו.

ערעור

14. (א) הרואה עצמו נפגע על ידי החלטת הרשות המוסמכת או הועדה הרפואית רשאי לערער עליה לפני ועדת ערעור תוך ארבעה עשר יום מיום שבו הגיעה אליו ההודעה על החלטת הרשות המוסמכת או הועדה הרפואית; אולם רשאית הועדה להאריך לו את מועד הערעור לתקופה נוספת שלא תעלה על ארבעה עשר יום.

(ב) הערעור יוגש לוועדה בכתב בשני טפסים; אחד מהם תשלח הועדה לרשות או לוועדה שעל החלטתן מערערים.

- (ג) ועדת הערעור רשאית לאשר את ההחלטה שמערערים עליה או לשנותה.
- (ד) תובע שהגיש ערעור רשאי, הוא או בא כוחו, להופיע לפניו, ולטעון את טענותיו.
- (ה) אדם הבא לפני ועדת ערעור כבא כוחו של תובע, לא יהיה זכאי לשכר טרחה אלא באישור ועדת הערעור על פי בקשתו, ובשיעור שתקבע הועדה.
- (ו) ועדת ערעור תתן נימוקים להחלטתה.
- (ז) יושב ראש ועדת הערעור ישלח מיד בדואר רשום, העתק החלטת הועדה לתובע ולמי שנתן את ההחלטה.
- (ח) החלטת ועדת ערעור היא סופית.

15. רשות מוסמכת רשאית לחזור ולהחליט בכל ענין החלטה שונה מן הקודמת, אף אם היתה ההחלטה הקודמת סופית לפי סעיף 14, אם הוכח, שההחלטה הקודמת הושגה על ידי מעשה או מחדל המהווים עבירה פלילית, או אם נתגלה על סמך ראיות חדשות כי יסודה בטעות.

החלטות
חדשות

16. הרשות המוסמכת רשאית בהסכמת הנכה, אם היא סבורה שהדבר יעזור לשיקומו, להמיר לו את תגמוליו בסכום חד פעמי שלא יעלה על סך התגמולים שנכה בדרגת נכותו בזמן ההמרה וזכאי לקבלם תוך שלוש שנים. מיום ההמרה ואילך לא יהיה הנכה זכאי לתגמול לפי חוק זה.

המרת תגמול

17. (א) בסעיף זה ובסעיף 18 —

הפחתות

„הכנסה“ — לרבות כל מענק או טובת הנאה שהנכה מקבל או זכאי לקבל בישראל בגלל נכותו שלא מאוצר המדינה, למעט תגמולים לפי חוק זה ;

„תקופת חשבון“ ו„הסכום הקובע“ — כמשמעותם בסעיף 18 לחוק תש״ט.

(ב) נכה שהכנסותיו בתקופת חשבון מסויימת עלו על הסכום הקובע לגבי אותו נכה כפול ששה, יופחת תגמולו בעד החודש האחרון של אותה תקופת חשבון בסכום השווה ל-90% מההפרש שבין הכנסותיו האמורות לבין אותה מכפלה של הסכום הקובע, ובלבד שסכום ההפחתה לא יעלה על 90% מהתגמולים שהיו מגיעים לו בעד כל אותה תקופת חשבון, אלמלא סעיף זה.

(ג) נכה שהכנסותיו בתקופת חשבון מסויימת עלו על סכום ששיעורו נקבע לצורך סעיף זה בתקנות, רשאית הרשות המוסמכת להורות, כי בתקופת החשבון שלאחריה תחול ההפחתה, אם הכנסותיו בתקופה זו בצירוף הכנסותיו בתקופה הקודמת עולות על הסכום הקובע כפול שנים עשר, ושיעור ההפחתה יהיה אז סכום השווה ל-90% מההפרש שבין הכנסותיו בשתי תקופות אלה ובין אותה מכפלה של הסכום הקובע, ובלבד שלא יעלה על 90% מהתגמולים שהיו מגיעים לו בעד כל תקופת החשבון האחרונה, אלמלא סעיף זה.

(ד) הוראה לפי סעיף קטן (ג) לא תינתן לגבי נכה שכל הכנסותיו הן שכר או משכורת המשתלמים לעובד על ידי מעבידו.

18. גכה חייב למסור מדי פעם בפעם לרשות המוסמכת פרטים על הכנסותיו בצורת דין וחשבון חדשי או בכל צורה אחרת, הכל כפי שתדרוש הרשות המוסמכת בהודעה בכתב ובמועד שייקבע בהודעה.

דין וחשבון
על הכנסות

19. הרשות המוסמכת רשאית להורות, כי תגמוליו של נכה יופחתו תוך תקופת חשבון מסויימת כמפרעה על חשבון ההפחתה שיש לסכמה בחודש האחרון של אותה תקופה, ובלבד שסכום ההפחתה הומנית לא יעלה —

הפחתות
זמניות

- (1) לגבי נכה שמילא חובתו לפי סעיף 18 ומסר פרטים מלאים ומהימנים על הכנסתו — על סכום ההפחתה שתחושב לפי הפרטים האמורים ;
- (2) לגבי נכה אחר — על 90% מהתגמולים שהיו מגיעים לו, אלולי סעיף 17.

20. נמצא שהסכום שיש להפחיתו לפי סעיף 17 עולה, לאחר ניכוי המפרעות, על 90% מהתגמול, רשאית הרשות המוסמכת להורות, כי העודף ינוכה מהתגמולים שיגיעו לנכה לאחר מכן, וזה נוסף למפרעות האמורות בסעיף 19.

21. על אף ההוראות האמורות בדבר הפחתות ומפרעות, לא ישולם לנכה בשום מקרה תגמול פחות מ-10% מהסכום שהיה משתלם לו, אלמלא הסעיפים 17 — 20.

22. (א) לרשות המוסמכת, לועדה רפואית ולועדת ערעור יהיו כל הסמכויות שאפשר להעניק לועדת חקירה לפי סעיף 5 לפקודת ועדות החקירה .

(ב) הרשות המוסמכת, ועדה רפואית וועדת ערעור לא יהיו קשורים בסדרי הדין ובדיני הראיות, אלא יפעלו בדרך שייראה מועיל ביותר לבירור השאלות העומדות להכרעתן.

23. נכה המרצה עונש מאסר — לא ישולם לו תגמול בעד תקופת מאסרו ; אך הרשות המוסמכת רשאית להורות שהתגמול או חלק ממנו ישולם לאדם שהנכה חייב במזונותיו.

24. (א) כל נכה יקבל על חשבון המדינה בתנאים ולפי כללים שייקבעו בתקנות טיפול רפואי, כמשמעותו בסעיף 27 לחוק תש"ט בנכות שבגללה הוכר כנכה בכל עת שיתגלה צורך בו.

(ב) שר הבטחון יקבע בתקנות ענינים אלה :

(1) תגמולים או תגמולים נוספים שישולמו לנכים המקבלים טיפול כאמור ועקב הטיפול אינם מסוגלים לעבוד ;

(2) הפחתות מתגמולים של נכים המקבלים טיפול כאמור ושכלכלתם אגב הטיפול היא על חשבון המדינה.

25. שר הבטחון יקבע בתקנות הוראות בדבר סמל שיוענק לנכים, לרבות הוראות בדבר דרגת הנכות המזכה בסמל, דרכי הענקתו, ייצורו, המסחר בו והאופן שבו יחזיר את הסמל מי שפקעה זכותו לענודו.

26. (א) אדם שמסר במזיד לרשות מוסמכת, לועדה רפואית או לועדת ערעור ידיעה כוזבת, דינו — מאסר ששה חדשים או קנס מאה וחמישים לירות, או שני הענשים כאחד.

(ב) אדם שהשיג במרמה תגמול לעצמו או לזולתו, דינו — מאסר שתי שנים.

(ג) סעיף זה בא להוסיף על כל דין אחר ולא לגרוע ממנו.

27. שר הבטחון ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו ובכלל זה תקנות שיקום בענינים אלה :

(1) הקניית מקצוע לנכים, הכשרתם לעבודה והענקת תשלום או מתן מילוות לשם כך ואופן פרעונם של המילוות ;

(2) מתן מילוות וערבויות לנכים לשם יצירת מקורות פרנסה או ביסוסם, ואופן פרעונם של המילוות ;

(3) מתן מילוות וערבויות לנכים לצרכי דיור ושיכון ואופן סילוק המילוות ;

¹ חוקי א"י, כרך א', פרק כ"א, עמ' 152.

(4) כל ענין אחר אשר, לדעת שר הבטחון, עשוי להקל על נכים את קליטתם במערכת חייה הכלכליים של המדינה ואת היאחזותם בה ;
(5) מינוי רשויות לביצוע התקנות האמורות, סמכויותיהן וסדרי עבודתן.

28. חוק זה לא יחול, אלא על נכה שהיה לתושב קבוע בישראל עד יום כ"ח בשבט תשי"ד (1 בינואר 1954) כל עוד הוא תושב כאמור.

תחולה

29. תקפו של חוק זה הוא מיום כ"ז באדר ב' תשי"ד (1 באפריל 1954).

תחילת תוקף

פנחס לבון
שר הבטחון

משה שרת
ראש הממשלה

יצחק בן-צבי
נשיא המדינה

מספר 28

חוק יום העצמאות (תיקון מס' 2), תשי"ד—1954 *

1. בסעיף 1 לחוק יום העצמאות, תש"ט—1949, בסעיף קטן (ב), במקום „ביום ג' באייר” יבוא „ביום ג' באייר”.

תיקון סעיף 1

משה שרת
ראש הממשלה

יצחק בן-צבי
נשיא המדינה

* נתקבל בכנסת ביום י"ט באדר א' תשי"ד (22 בפברואר 1954); הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בה"ח 104, תשי"ד, עמ' 93.
1 ס"ח 5, תש"ט, עמ' 10; ס"ח 38, תש"י, עמ' 105.